

Valtionosuuspäätökset vuodelle 2026

Kaupunginhallitus 09.02.2026
3/02.05.01.02/2026

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha
Valmistelija: Talous- ja hallintojohtaja Pieniniemi Leena, sivistysjohtaja Lilja Sini

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta:
valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen
valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain
mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja
kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 5 §:n
mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuus koostuu seuraavista
valtionosuusperusteista:

- 1) valtionosuustehtävien laskennallista kustannuksista;
- 2) 13–17 §:ssä tarkoitettujen syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden,
hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun ja
saamelaiden kotiseutualueen kunnan lisäosien
määräytymisperusteista.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta kunnan peruspalvelujen
valtionosuudesta annetun lain 1 §:ssä tarkoitettujen valtionosuustehtävien
järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin euromäärä, joka saadaan, kun 6–
12 §:n mukaisesti määräytyvät laskennalliset kustannukset lasketaan
yhteen ja saadusta summasta vähennetään 21 §:ssä tarkoitettu kunnan
omarahoitusosuus. Vuonna 2026 kunnan omarahoitusosuus on 1548,79
euroa asukasta kohden. Näin saatua euromäärää lisätään 13-17 §:ssä
tarkoitettujen syrjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden, hyvinvoinnin ja
terveyden edistämisen, asukasmäärän kasvun sekä saamelaiden
kotiseutualueen kunnan lisäosat.

Vuoden 2026 valtionosuusprosentista on säädetty lailla kunnan
peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta, jonka
eduskunta hyväksyi 12.12.2025. Valtionosuusprosentin muutoksessa on
otettu huomioon kustannustenjaon tarkistus, vuonna 2026 voimaan
tulevien uusien tai laajenevien tehtävien vaikutus kustannuksiin sekä
pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukainen
peruspalvelujen valtionosuuden indeksikorotuksen yhtä prosenttiyksikköä
vastaava vähennys. Kunnan peruspalveluiden valtionosuuteen sisältyy
kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 26 §:ssä tarkoitettu
verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta lisätään ja vähennetään mainitun
lain 4 ja 5 luvussa tarkoitetuilla erillä. Näitä ovat

- Harkinnanvaraisten valtionosuuden korotusten yhteismäärää
vastaavan euromäärän vähennys (§ 27)
- Perusopetuksen aloittamisen johdosta maksettavan rahoituksen
vähentäminen (§ 28)
- Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden vähentäminen kuntaan
maksetun perustoimeentulotuen määrällä (§ 29)

- Hyvinvointialueiden perustamisen ja tehtävien järjestämisvastuun siirrosta vuonna 2023 aiheutuvien taloudellisten vaikutusten rajoittaminen (muutosrajoitin) (§ 30)
- Valtionosuusjärjestelmämuutoksen tasaus (§ 31)
- Kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus (§ 31a)
- Määräaikaiset kuntien valtionosuuteen kohdistuvat vähennykset ja lisäykset (§ 32)
- Kunnalle maksettavasta valtionosuudesta vuonna 2026 tehtävä vähennys (§ 32a).

Veroperustemuutoksista johtuvia kunnallisverotulomuutoksia vastaava euromäärä maksetaan kunnille valtionosuuden yhteydessä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 33 §:n mukaan. Kunnalle maksetaan sen verotulojen menetyistä vastaava euromäärä.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 45 §:n mukaan valtiovarainministeriö myöntää kunnan peruspalvelujen valtionosuuden sekä korvauksen veroperustemuutoksista johtuvista verotulomenetyksistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009, jälj. rahoituslaki) 57 §:n 3 momentin ja 50 §:n 1 momentin nojalla sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 16 §:n 1 momentin ja 17 §:n nojalla kunnille valtionosuutta sekä kuntayhtymille, rekisteröidyille yhteisöille ja säätiöille rahoitusta vuodeksi 2026 mainituissa laeissa tarkoitettuja käyttökustannuksia varten.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tarkistaa rahoituslain 50 §:n 2 ja 3 momentin nojalla vuodelle 2026 myönnetyn valtionosuuden ja rahoituksen keskimääräisten oppilas- ja opiskelijamäärien mukaiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman ammatillisen koulutuksen ja esi- ja perusopetuksen valtionosuutta ja rahoitusta ei kuitenkaan tarkisteta lukuun ottamatta perusopetuksen yhteydessä järjestetyn tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen valtionosuutta ja rahoitusta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021) 35 §:n mukaan kotikuntakorvaus määräytyy kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksen toteutuneiden kustannusten perusteella erikseen 6-, 7-12- ja 13-15 -vuotiaille.

Valtionvarainministeriön päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotulomuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2026 on tehty 18.12.2025 (VN/35064/2025). Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituspäätös valtionosuudesta on tehty 30.12.2025. Oikaisuvaatimus päätöksiin on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Ehdotus: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha

Kaupunginhallitus päättää merkitä valtiovarainministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön päätökset tiedokseen ja tyytyä niihin.

Päätös: